

La frontissa siriana

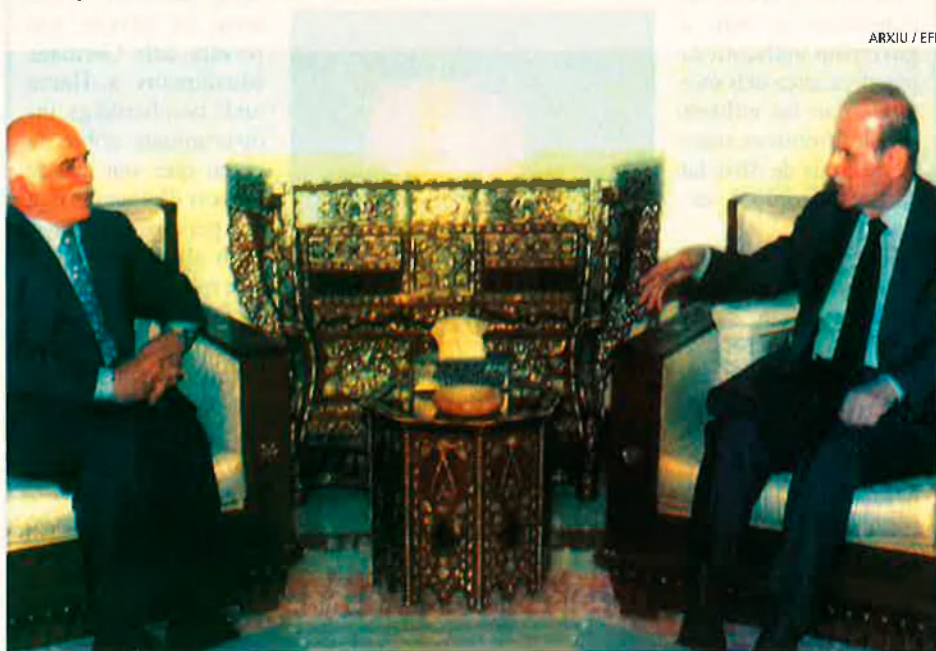
Els moviments del govern israelià reforcen la posició intransigent de Síria i li donen més protagonisme en un nou clima d'entesa entre els àrabs. Israelians i sirians tiben una corda, que es pot trencar pel punt més feble, l'Autonomia Palestina.

Els països àrabs viuen un estrany idil·li polític propiciat, involuntàriament, per la victòria electoral a Israel del nacionalista conservador Binyamin Netanyahu en les eleccions del maig, amb la frenada consegüent que ha imprès al procés de pau.

Síria, sobretot, ha relaxat la tensió que mantenia amb l'Autoritat Nacional Palestina, Jordània i Egipte, les tres parts que havien normalitzat les seves relacions amb Israel i deixat Damasc en un cert aïllament polític regional.

El primer indici va ser la cimera de la Lliga Àrab del juny, la primera des de la Guerra del Golf. Les diverses entrevistes bilaterals que l'encontre va propiciar ja van donar mostres d'aquest apropament resumit en la foto conjunta del president sirí, Hafez el-Assad i del president palestí, Yasser Arafat. Netanyahu era a punt de tancar la formació de govern i els líders àrabs li recordaven que l'execució del seu programa electoral podria trencar el procés de pau.

Un mes i mig després el cap del govern israelià autoritzava l'expansió dels assentaments jueus als territoris ocupats de Cisjordània i Gaza, i posava fi d'aquesta manera a la congelació decretada feia quatre anys per l'assassinat Yitzhak Rabin. La decisió provocava nous moviments dels àrabs: Hussein de Jordània anava a principi de mes a Damasc, i el-Assad tornava al Caire per discutir una resposta a la política expansionista de Netanyahu que qualifica, literalment, de "declaració de guerra".

ARXIU / EFE

Hussein de Jordània amb Hafez el-Assad. Han creat un front comú des de l'arribada de Netanyahu al poder.

ROSANNA PUCHADES

El trencaclosques polític de l'Orient Mitjà

No hi ha dubte que el-Assad es belluga més confortablement quan hi ha tensió amb Israel que no pas en èpoques de fluïdesa diplomàtica. Damasc va tenir rodaments de cap quan va saber que tant Rabin com el seu successor Shimon Peres, també laborista, eren a les portes d'acceptar la retirada del Golan —l'única reivindicació territorial oficial de Síria— en canvi de signar la pau amb Israel i de normalitzar unes relacions diplomàtiques i comercials bilaterals.

El règim de Damasc, amb la falta de llibertats i la dictadura fèrria en què se sustenta, justifica una bona part dels seus múltiples ex-

El lleó

Hafez el-Wahsh (que significa "salvatgina" en àrab) es va canviar el cognom per un que creia més escaient. Ja amb la seva nova identitat, la d'home públic, Hafez el-Assad (que significa "lleó"), ha aconseguit una longevitat política sense precedents en la història moderna de Síria: és a punt de fer vint-i-sis anys al poder.

La seva manera de consolidar-se com a governant indiscutit és paradigmàtica dels mètodes que ha utilitzat fora les fronteres sirianes. El rais de Síria ha sorprès propis i estranys.

Tot i ser fill d'una modesta família rural adscrita a la secta esotèrica i heterodoxa islàmica dels alauites, que només representen un 12% de la població de Síria, el-Assad ha aconseguit d'imposar-se en un país majoritàriament sunnita, controlat durant generacions per les classes altes urbanes,

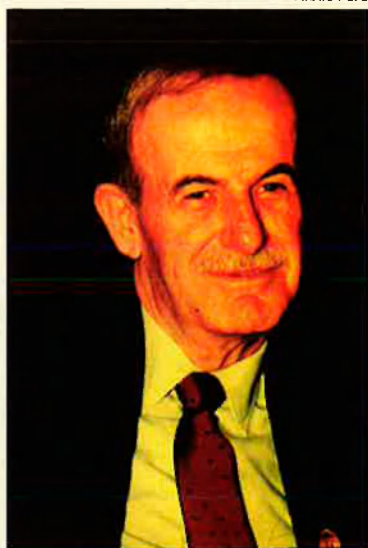
que havien menyspreat els alauites com una secta herètica, endarrerida i identificada, sobretot, amb els servents. Al llarg dels anys fins i tot ha trastocat l'estructura social del país i ha eliminat l'oligarquia urbana sunnita per promoure una nova elit política composta sobretot de gent sense tradició de poder, procedent de les zones rurals com ell i majoritàriament també correligionaris alauites.

El-Assad va fer carrera dins les forces aèries, que va arribar a comandar fins a erigir-se en cap de l'anomenat "sector militar" del partit Baas, una formació panarabista, en el poder des del 1963. Però l'hora d'el-Assad va arribar, de veritat, al 1970, quan el "sector civil" del partit va fracassar en l'aliança amb l'OAP per enderrocar Hussein de Jordània. Ell, que s'havia oposat a la manobra, en va sortir reforçat i va protagonitzar immediatament un cop d'estat.

Des d'aleshores el-Assad ha aconseguit almenys un èxit polític incontestable: ha transformat Síria de país feble i vulnerable, d'escàs relleu al Pròxim Orient, en una potència regional que han de mirar tots els seus veïns abans de prendre cap decisió en política exterior.

El-Assad, d'entrada, ha garantit estabilitat interna, periòdicament banyada en

ARXIU / EFE

Hafez el-Assad. Combina la subtilitat diplomàtica amb la repressió.

sang, com al 1982, quan va sufocar una revolta dels Germans Musulmans a Hama amb bombardeigs indiscriminats sobre la ciutat que van causar la mort d'almenys deu mil persones.

Però ell no ha escatimat mai esforços per a mantenir-se en el poder i per obrir pas a la seva gran ambició: la construcció de la Gran Síria, que inclou el Líban, Jordània i Palestina.

El-Assad, de fet, ha estat l'únic gran guanyador dels quinze anys de guerra civil al Líban en què va començar afavorint els cristians i ha acabat aliant-se amb els musulmans, sobretot els xiïtes.

Els canvis d'aliança han estat constants en la seva ruta cap a l'hegemonia regional. Va ser el gran aliat de l'URSS a la zona, però en enfonsar-se l'imperi comunista, no va dubtar gaire a participar, al costat dels Estats Units, en la Guerra del Golf Pèrsic. I aquesta "finta" li va acabar fent caure a la butxaca el Líban com una fruita madura i li ha atorgat un estatut de respectabilitat internacional, envejada, per exemple, de l'Iran i de Líbia.

Però és que el-Assad sap combinar com cap altre mandatari del Pròxim Orient la subtilitat política i diplomàtica amb la brutalitat militar, policíaca i, arribat el moment, el terrorisme més descarnat. El fi sempre li ha justificat els mitjans. **J. R.**

cessos en l'enfrontament que manté amb l'enemic exterior: Israel. El seu objectiu, per tant, no és tant la pau en canvi "només" del Golan, com sortir de tot el procés amb una posició reconeguda de potència regional; de preeminència sobre Jordània i els palestins, que són la gran ambició d'el-Assad després d'haver consolidat el seu protectorat sobre el Líban.

No és, doncs, estrany que Hussein de Jordània i Arafat aprofitessin l'oportunitat que els brindaven els governs laboristes israelians i signessin una pau per separat. No és tampoc estrany que el-Assad esperés sense fer cap concessió a veure què passava a les eleccions d'Israel, tot i apostant dissimuladament per una derrota de Shimon Peres, sentenciada per una onada d'atemptats d'una magnitud sense precedents, just a temps de fondre en uns dies el seu enorme avantatge en les enquestes.

El retorn de la dreta israeliana aportava nous arguments al discurs de Damasc sobre la imprevisibilitat de la política israeliana i reforçava les seves acusacions contra els altres veïns àrabs, en el sentit que haurien estat víctimes d'un excés de confiança reconeixent Israel i havent deixat sol el-Assad en el combat pels drets àrabs contra l'expansionisme israelià.

En el pitjor dels casos, si no avança el procés de pau, el-Assad sempre pot quedar com el guardià de les reivindicacions històriques del món àrab. I si aconsegueix el retorn íntegre del Golan -tot mantenint el control del Líban, sobretot després d'una eventual retirada israeliana del sud d'aquest país- podria presentar-ho com una victòria sense concessions, com les que han hagut de fer palestins i jordans. En qualsevol d'aquests casos, el rais siria podria sortir-ne reforçat.

O tot o res. Netanyahu, segurament a consciència, perd el temps amb les seves propostes ja conegudes, "el Líban primer". El cap del govern israelià, aprofitant un viatge fa quinze dies a Amman, va fer públic que s'oferia a negociar amb Síria una retirada total dels quinze

quilòmetres de profunditat que Israel ocupa al llarg de la frontera sud del Líban. En canvi exigia a Damasc garanties que no hi hauria atacs contra Israel des d'aquest sector. Unes garanties que el-Assad podria donar, com sigui que manté al Líban uns trenta mil soldats i que és Damasc qui autoritza el transport d'armament per a les milícies islamistes de la Hezbol-lah.

Segons Netanyahu, un pacte sobre el Líban crearia nova confiança entre Israel i Síria per passar a negociar el tema més espinós del Golan. Però la pressió que Damasc pot exercir des del Líban sobre Israel és massa valuosa per a desactivar-la només en canvi de confiança.

De fet, és més Israel que no pas Síria qui té pressa d'anar-se'n del Líban i deixar closa aquesta frontera contra atacs militars o terroristes. El-Assad ja té el que vol al Líban: el control sobre el seu govern, que va ser el premi que va rebre de Washington després d'haver participat al costat dels Estats Units en la guerra contra l'Iraq.

Ara no vol ni sentir-ne parlar, de "el Líban primer", entre més coses perquè no permetrà mai que Beirut segueixi els passos d'Amman, del Caire o de l'OAP i signi una pau per separat. A més, el control sobre els atacs antiisraelians al Líban ofereix a el-Assad una renda suplementària: l'amistat amb el règim iranià, que li dona bons dividends petrolers en canvi de poder continuar mantenint l'autonomia de la seva poderosa organització política-militar xiïta libanesa, la Hezbol-lah.

El-Assad està ben afermat en aquest *status quo*: resulta pràcticament imbatible, sobretot si augmenten les friccions entre el govern israelià i els palestins i si s'hi veuen arrossegats els altres països veïns.

Però ara la posició d'Arafat és gairebé insostenible: l'autonomia resta congelada i resulta inviable si no hi ha noves concessions perquè no té cap unitat territorial ni cap possibilitat d'èxit econòmic sense la bona voluntat d'Israel que manté, a més, greus restriccions des de

fa mig any contra la mà d'obra palestina. La desesperació dels dos milions d'habitants de Cisjordània i Gaza no fa sinó créixer i pot arribar al paroxisme amb la represa de les construccions als assentaments i les noves expropiacions de terres palestines que exigiran.

La inestabilitat política als territoris autònoms s'agreuja de dia en dia i són cada vegada més freqüents els enfrontaments entre civils i policies palestins. Una segona Intifada no és descartable i, probablement, s'emportaria avall el govern autònom palestí i una bona part del procés de pau.

És precisament Damasc, i no per casualitat, que guarda el recanvi polític, si això passava. La capital siriana ha estat el refugi fidel de les faccions palestines enfrontades amb Arafat i contràries als acords de pau. El-Assad podria tornar a provar de controlar el moviment palestí i a fer bona aquella dita del

Pròxim Orient que diu: "La pau no és possible amb Síria, però tampoc sense Síria".

Netanyahu s'ho hauria de pensar molt bé abans de recular definitivament del camí obert pels seus adversaris laboristes.

Binyamin Netanyahu i Hussein de Jordània. El nou tomb de la política israeliana pot afeblir la posició negociadora jordana.

Joan Roura

per a conèixer **bè**
la nostra llengua

El Diccionari valencià, la Gramàtica valenciana i Els verbs valencians, que Edicions Bromera ha editat en col·laboració amb la Generalitat Valenciana i l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, constitueixen la referència més precisa i actual del corpus lingüístic valencià.

Aquestes obres són, sens dubte, el millor mitjà per a tenir la llengua completament al dia.

Edicions Bromera